

Nr 291.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för G. Karlsson från viss betalningsskyldighet på grund av borgen; given Stockholms slott den 20 oktober 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 oktober 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet.

Genom beslut i november 1939 medgav domänstyrelsen, att arrendet av kronoegendomen Granhult i Kalmar län, vilken år 1925 utarrenderats för tiden 14 mars 1926—14 mars 1946, finge överlåtas å Per Persson-Bergenhammar. Vid arrendets övertagande överlämnade denne såsom säkerhet för arrendevillkorens fullgörande borgensförbindelser av lantbrukaren Gustav Karlsson i Fagerholm samt lantbrukaren K. Stenkula i Vellinge. Sedan Persson-Bergenhammar i början av år 1942 övergivit egendomen, har domänstyrelsen jämlikt 2 kap. 35 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom övertagit den-

samma och utarrenderat den till annan person. Genom utslag den 21 februari 1944 har Aspelands och Handbörds domsagas häradsrätt ålagt Persson-Bergenhammar och Karlsson att solidariskt utgiva dels 6 273 kronor 22 öre, utgörande kronans fordran för husrötebrister på egendomen efter avdrag för vissa av Persson-Bergenhammar å densamma utförda arbeten, dels sex procent ränta å sagda belopp från den 5 augusti 1942, dels ock 65 kronor i rättgångskostnader. Då såväl Persson-Bergenhammar som Stenkula befunnits sakna utmätningsbara tillgångar, har utmätning den 13 april 1944 verkställts hos Karlsson för uttagande av kronans hela omförmälda fordran jämte 18 kronor i exekutionskostnader, eller tillhoppa 7 014 kronor 88 öre.

I skrivelse den 22 april 1944 har Gustav Karlsson hemställt, att han måtte befrias från skyldighet att till kronan utgiva sistnämnda belopp eller så stor del därav som kunde finnas skäligt. Över framställningen ha efter remiss utlåtanden avgivits den 6 maj 1944 av domänstyrelsen, som vid sitt utlåtande fogat yttrande av jägmästaren i Hammarsebo revir, samt den 19 i samma månad av statskontoret.

Till stöd för sin ansökan har Gustav Karlsson anfört i huvudsak följande. Han hade redan tidigare måst utgiva 2 919 kronor 33 öre på grund av sin borgensförbindelse. Skulle han nödgas att infria även nu ifrågavarande fordran, komme därigenom hans ekonomi att bli fullständigt undergrävd. Genom utmätningen hade nämligen tagits i mät samtliga till Karlssons jordbruksfastighet hörande kreatur, maskiner och redskap. Därtill komme, att då dessa inventarier vid utmätningen endast värderats till 5 430 kronor, återstoden av fordringen torde komma att utsökas ur själva fastigheten. Denna fastighet jämte inventarier utgjorde Karlssons huvudsakliga tillgångar och avkastningen därav hans egentliga inkomst. Fastigheten hade ett taxeringsvärde av 9 200 kronor och ett saluvärde av 13 000—15 000 kronor samt vore intecknad för tillhoppa 11 000 kronor. Därutöver hade Karlsson skulder å sammanlagt omkring 6 700 kronor. Någon möjlighet att genom lån eller annorledes uppbringa medel till gäldande av ifrågavarande fordring hade Karlsson icke.

Jägmästaren i Hammarsebo revir har tillstyrkt bifall till ansökningen.

Domänstyrelsen har i sitt utlåtande anfört i huvudsak följande.

För att säkra sig mot rättsförluster uppställer kronan i allmänhet fordran på borgen vid arrendeupplåtelser. I överensstämmelse härmed måste också borgensansvaret uttagas, när kronans rätt så fordrar. Emellertid kan sättas i fråga, huruvida kronan skall i förevarande fall så hålla på sin rätt, att vederbörande borgensman därigenom berövas möjligheterna att försörja sig vid sitt jordbruk. Enligt styrelsens mening bör kronan icke göra detta. Såsom ansökningen ger vid handen är Gustav Karlssons fastighet taxerad till 9 200 kronor och intecknad till ett belopp av 11 000 kronor. Även om vid en omedelbar försäljning av fastigheten skulle inflyta 13 000 kronor eller något mera, torde på grund av de föreliggande förhållandena icke någon sådan kapitalbehållning uppkomma, att kronan skäligen kan göra anspråk på densamma. Styrelsen anser sig därför böra förorda, att Karlsson helt befrias från betalningsansvar gentemot kronan, fränsett dock rättgångs- och exekutionskostnaderna.

Statskontoret har förklarat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att Karlsson i den omfattning domänstyrelsen föreslagit befriades från ytterligare betalningsansvar på grund av ifrågavarande borgensförbindelse.

Vad i ärendet förekommit synes giva vid handen, att det för Karlsson skulle leda till svåra ekonomiska konsekvenser, därest han skulle nödgas betala kronans ifrågavarande fordring. På grund härav och med hänsyn till vad i övrigt blivit i ärendet upplyst anser jag mig i anslutning till vad domänstyrelsen och statskontoret uttalat kunna tillstyrka, att Karlsson helt befrias från skyldighet att gälda det utdömda beloppet jämte ränta. I samband med fordringen uppkomna rättegångs- och exekutionskostnader synas däremot böra erläggas av Karlsson. Ärendet torde emellertid böra underställas riksdagens prövning.

*Departements
chefen.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att lanthbrukaren Gustav Karlsson må befrias från skyldighet att till kronan utgiva det belopp å 6 273 kronor 22 öre jämte ränta, som han på grund av ifrågavarande borgensförbindelse genom Aspelands och Handbörds domsagas häradsrätts utslag den 21 februari 1944 ålagts utgiva till kronan.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Per Eldin.
